

AUSPICE CHRISTO

DISPUTATIO JURIDICA

De

TERTIO IN-

TERVENIENTE,

Quam

Autoritate Magnifici & Amplissimi Jureconsulto-
rum Ordinis, in Illustri ad Albim

Academia,

P R Æ S I D E

JOHANNES STRAUCHIO,

Jcto, Elect. Sax. Consiliario, Collegij Juridici

Ordinario, Decretalium Professore Publico, Curia Ele-

ctoralis & Consistorij Ecclesiastici Assessore.

Publicè ventilandam proponit

AUGUSTINUS STRAUCHIUS

Delitianus Misnicus.

Ad diem 2. Martij. horis antemeridianis.

WITTEBERGÆ,

Excudebat JOHANNES RÖHNERUS,

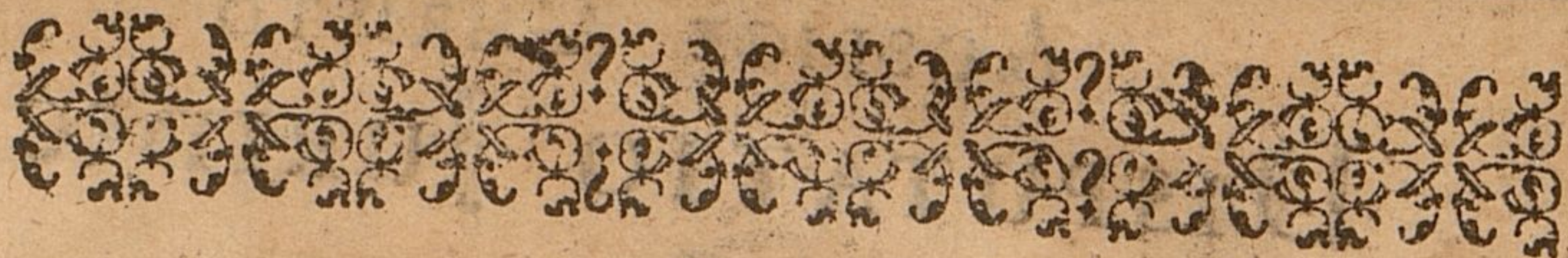
ANNO M. DC. XXXVII.

33.

40

21

1637



VIRIS

*Admodum Reverendis, Magnificis,
Nobilissimis, Amplissimis, Consul-
tissimis,*

**ELECTORALIS PROTOSY-
NEDRII, QUOD DRESDAE EST, PRÆ-
SIDI, CÆTERISQUE ASSESSORIBUS
EMINENTISSIMIS, DIGNISSI-
MIS, MERITISSIMIS.**

*Dominis Mæcenatibus, Parenti,
Affinibus, Patronis, & Promotori-
bus summâ perpetuâq; devotione,
ac observantiâ colendis,*

Hoc Juridicum Exercitium

*In sui, suorumq; studiorum commen-
dationem*

submissè ac reverenter
dedicat

*Augustinus Strauchius.
Aut. & Resp.*

Quod DEUS benè vortat!

Proæmium

QUum in omnibus quidem, maximè tamen in Jure, quod ars æqui & boni dicitur, *l. 1. in pr. D. de J. & J. Spectanda sit æquitas, l. in omnibus 90. D. de R. J.* ideò multa contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse, ex innumerabilibus rebus probari posset, *l. ita vulneratus 51. §. 2. in fin. D. ad L. Aquil.* quod tantus defensionis, & innocentiae favor sit, ut nunquam excludi debeat. *Clem. Pistoralis. desent. & rejud.* Hinc licet Jure stricto, ac secundum ejusdem Regulas, jus semel latae sententiae, elapsis appellationū fatalibus, controverti amplius nequeat, *t. t. D. de re jud.* nec liceat ab executione provocare, *l. ab executione, s. C. quor. app. non rec.* aut lite pendente aliquid innovare, *t. t. X. ut lite pendente. nih. innov. & sexcenta* alia interdican- tur: Ea tamen mutatis circumstantijs, justaq; superveniente causâ, susq; deq; habentur. Cui rei, ut plura paucis dicam, argumento vel unicè potest esse jus Tertij, quod lite inter alios actâ, quin & per sententiam definitâ, si tamen illi exindè ullo modo damnum & gravamen inferri possit, attendendum ac omni diligentia examinandum est. De cujus Tertij interventione, cujus utilitas non eget commendatione, ipsa enim se satis ostendit, *l. 1. D. de in int. Restit.* non nihil in præsentibus, quantum per tenuitatem Ingenij fieri poterit, tractare animus

animus est, ductu Legum & Interpretum, quos tamen non totis plaustris, ex quo nonnulli laureolam quarunt, Osvv. Hillig. in *Prefat. part. 1. Don. En.* ad omne verbum convehemus, sed ex infinitis præcipuos, atque præ cæteris Instituto nostro deservientes adduxisse sufficiet. Tu Sancta & Individua Trinitas, gratiâ Tuâ inter Nos de Tertio interveniente disputaturos interveni, obsecro: si qua erramus, deduc in viam; si titubamus, confirma; ac concede, quæ Tua est clementia & misericordia, ut omnia cedant in Nominis Tui gloriam, & nostrorum omnium cum temporalem tum æternam Salutem.

THESIS I.

Tertius Interveniens, missis ab Instituto nostro alienis in Jure acceptionibus, Nobis est persona pro suo jure & quali quali interesse in Judicio ad litem moram inter litigantes interveniens. Vocaturque Interventor, Reinh. Bachov. in *not. ad 2. vol. Tr. Diff. 23. l. 5. E. Adherens, c. 4. §. alioquin de elect. in 6. Adjunctus*, Jod. Damhaud. in *prax. civil. c. 98. Medius*, Didac. Covarr. 2. var. *resol. c. 13. in pr.* Tertius Oppositor frequentissimâ locutione, Idem. *n. 1. &c.*

II.

De quo ex eadem lite [alioquin innumeris ferè modis posset Tertius dici intervenire] intercedente nonnihil impresentiarum acturi, Eum consideramus vel in *Genere* vel in *Specie*. Illic septem inspicimus potissimum. 1. Quis rectè interveniat? 2. Inter quos? 3. coram quo? 4. In quâ causâ? 5. In quâ parte Judicij? 6. quomodo? 7. ad quid?

III.

I. Intervenire possunt omnes qui habiles sunt Judicij. Sebast. Vant. *d. loc. n. 19.* & non prohibentur, arg. *l. 12. pr. D. de Jud. l. 18. D. de testib. cujuscunque ætatis, status ac conditionis sint*, Matth. Berlich, *p. 1. concl. 25. n. 4. quod satis ex subseq.*

seq. thes. constare poterit. Posito namque uno contrariorum,
alterum vel inviti cognoscimus, Arist. 5. *Eth. ad. Nic.* & *secun-*
dum vulgatas LL.

IV.

Prohibentur autem omnes, qui inhabiles & incapaces
sunt Judicij, Namque, quia Tertius pro Actore habetur,
cū ultrò assistendo vel causam impediendo ad Judicium ve-
niat, arg. l. 38. §. 1. *D. de V. O.* atque de suo jure docere de-
beat, l. 4. l. fin. *C. de edend.* Andr. Geil. 1. *obs.* 71. n. 4. 6. Tilm.
de Benign. in *Syntagm.* 2. *Imp. Cam. decis.* 1. *vol.* 10. n. 16. & *seqq.*
Ideò removentur regulariter, 1. *Excommunicati*, excommu-
nicatione majori, c. *intelleximus* 7. *X. de jud.* c. 5. c. 12. *X. de*
except. 2. *Banniti* ob violationem Pacis publicæ. J. Monach.
ad d. c. 7. 3. *Heretici*, c. 10. *X. de heret.* Hillig. in *D. E.* lib. 17. c.
4. 4. *Religiosi*, non tam ob statum, quàm vitæ conditionem,
arg. r. r. *ne Cler. vel. Monach.* §. *Servi* l. 6. 7. *C. de Jud.* l. 53. *D.*
eod. 6. *Pupilli & Minores sine Tutoribus & curatoribus*, r.
c. *qui leg. pers. standi* & c. 7. *Mulieres* de *Jur. Sax.* sine cura-
tore ad litem. *N. G. D.* tit. 8. Et alij, qui sine consensu supe-
riorum in Judicij, sine quibus Interventionis remedium ex-
pediri non potest, stare nequeunt. Seb. Vant. *de nullit. r.*
quis possit dicere de nullit.? Matth. Wes. *ad tit. C. qui leg. pers.*
standi & c.

V.

II. Tertius inter quosvis litigantes, cū volentes & con-
sentientes, l. 2. §. 1. *D. quando app.* l. 4. §. *D. de app.* r. cum invitos
& reluctantes, l. 19. *C. de lib. caus.* Em. Rosbach in *prax. civ.* tit.
47. n. 4. Bernh. Grav. 1. *concl.* 70. n. 12. *N. G. D.* c. von der
Intervention. vers. Obs. Ihm gleich von einem oder dem andern
aus den streitenden Principal Parteyen nicht gestattet werden
wolte / pro suo interesse intervenire potest. Geil. 1. *obs.* 70. n.
7. cū sit principalis persona, & propriam causam defen-
dat, d. l. 2.

VI.

III. Tertius rectè intervenit non tantū coram Judice
Ordinario, quod vix alicui dubium esse potest, sed etiam De-
legato

legato arg. t. *D. de quibus reb. ad eund. jud. quamvis commissio*
de admittendo Tertium nihil cantaret, uti in terminis tradit
Jacob. Put. Rom. decis. 166. lib. 3. Nam licet equidem sint stri-
cti juris delegationes, nihilque, quod in Rescripto expressum
non est, contineant, t. *cum super. 15. X. de off. deleg.* Attamen
ob connexitatem, & ne causæ continentia dividatur *l. 10. C. de*
Jud. jusque Tertij, quod connexum & accessorium principa-
lis est, aliundè distrahatur c. prudentiam 21. §. sexta nobis, & seq.
X. de off. deleg. Geil. d. obs. 70. n. 2. & 3. Delegatus quoque
de Jure Tertij cognoscit & judicat. Felin. inc. *venions, 38.*
X. de restib. n. 16. Modò illa Interventio non tendat ad cassan-
dam commissionem, & causæ, ad quam Judex delegatus est,
eversioem. Rurg. Ruland. *de commiss. p. 1. lib. 5. c. 9. n. 1. & seqq.*
Berl. d. concl. n. 17.

VII.

IV. In omni re vel causâ locum habet Interventio, sive
sit *Civilis* sive *Criminalis*, civiliter tamen pro alicujus inter-
esse intentata. Cravetta. *consil. 14. n. 2.* Grav. d. *concl. n. 3.* sive
Publica, Berl. d. *concl. n. 10.* Nam quæ publici juris sunt prin-
cipaliter, sunt etiam juris singulorum secundariò, gl. in *l. 4. D.*
de pop. act.

VIII.

V. Potest intervenire Tertius tam in primâ, quàm secundâ
Instantiâ *l. 4. §. 2. l. à sententia 5. D. de appellat. c. 17. X. de re jud. d. c.*
15. X. de off. deleg. c. ult. ut lit. pend. in 6. Geil. 1. obs. 70. n. 4. & 5. ibi-
que Grav. n. 7. Geil. obs. 72. n. 6. Quicquid enim licet in pri-
mâ, licet etiam in secundâ Instantiâ, J. P. Surd. *consil. 266. n. 17.*
Nam suspenditur per appellationem sententia, omnibusque,
quibus gravamen est illatum aperitur via ad agendum *c. 4. de*
elect. in 6. Nec quicquam ob est, pendente appellatione nihil
debere innovari, t. t. *X. ut lit. pend. & c.* id enim ad Tertium
non pertinet, contra quem etiam lite inter litigantes penden-
te aliquid innovantem non potest regulariter attentatorum re-
medio agi. Rob. Lancell *de attent. p. 1. in pref. n. 40. & cap. 3. 4. & 5.*
Cum quibus etiam consentit R. G. D. d. t. *versic. Nach dem auch*
einem

einem jedern/ der sich an einer Sachen oder Proceß interessiret be-
findet / in erster vnd anderer Instanz zu interveniren erlaube vnd
nachgelassen.

I X.

VI. Forma interveniendi in hoc consistit, (1.) ut causa
ad Tertium sive principaliter, sive accessorie & quodammodo
spectet ; vel sicuti Vantius *d. loc. n. 5.* loquitur, ratione pleni
vel qualisqualis præjudicij. Cujus enim non interest, is neu-
tquam auditur *l. 13. §. si de testamento 2. D. ad SC. Treb. c. non
solent audiri. 2. q. 6.* Et si aliquod interesse prætendit, id ip-
sum Principalis jus in Judicium deductum, non verò ab
ipso alienum concernat : Non enim admittitur Tertius,
ubi causæ sunt distinctæ, & non idem est negotium. *l. sapè
63. D. de re jud. l. 57. D. de R. V. L. pen. D. de pet. her. Geil. 1. obs.
69. ibique Grav. n. 2. Geil. obs. 70. n. 24. Rosb. d. tit. n. 15.*

X.

(2.) Ut illud suum interesse probet Tertius in continen-
ti, *c. veniens 38. X. de testib.* discreti Judicis arbitrio. *Fel. ad d.
c. n. 15. Menoch. de arb. jud. cas. 18. n. 5.* Videtur namque op-
ponere per calumniam, quando id differt, etiam si se offerat
facturum, *Surd. consil. 181. n. 23. Summarie, Joach. Myns. 2. obs.
1. n. 3.* exemplo illius, qui rationes vel instrumenta sibi edi petit.
Br. in l. fin. D. de tabb. exhib. n. 3. Grav. 1. concl. 106. vel ut *Dd.* lo-
quuntur apparenter *Surd. d. consil. n. 22. part. 2. p. m. 632.* Per
juramentum, *M. Wel, in consil. 100. in fin.* Per unum testem,
qui, vel si plures fuerint, respectu Personarum & dictorum in
hac summaria cognitione reprobari non possunt. *Myns. ad
d. c. n. 11.* Si præjudicium sit reparabile, quod cum centum
manibus notandum esse scribit *Card. ad d. c.* Id etiam pla-
cuit *Electori Sereniss. in N. S. D. b. t. vers.* doch daß der Inter-
veniens vor allen dingen sein interesse Summarischer weise bey-
bringe. Cùm enim hæc probatio non decisoria sed præpa-
ratoria sit & præambula *Vant. d. loc. n. 24.* ideoque non debet
esse stricta & necessariò concludens *Fel. ad d. c.* sed ex com-
muni *Dd.* sententia sufficit semiplena per quales quales præ-
sumtio.

sumptiones Geil. 1. obs. 69. n. 4. ibique Grav. consid. 1. n. 4. Limite-
rat in prædicta Hartm. Hartm. obs. 10. quòd sc. Tertius non te-
neatur de suo interesse docere, quando instante Principali ad li-
tem citatus est simpliciter, non sub conditionali clausula: si
sua putaverit interesse.

XI.

Quæ probatio summaria *interesse* recepta ideo est, ut
malitijs & calumnijs, quæ faciliè in his oppositionibus con-
tingunt, Covarr. 2. d. c. 13. n. 1. & c. 14. n. fin. occurratur eorum,
qui vexandi Principalis causâ, vel ad Processum extrahendum,
malitiosè interveniunt, quos etiam Judex ex officio repellere,
c. 2. de Proc. in 6. l. 14. D. de app. & videre debet diligenter, an
eorum articuli interventionales ad causam spectent & inter-
esse aliquod contineant, Rosb. n. 23. quod accuratè in praxi
observandum monet Geil. 1. obs. 113. n. 12. obs. 69. n. 5. & obs. 70. n.
20. In tantum, ut ob istiusmodi fraudis & collusionis suspi-
cionem Tertius ad juramentum malitiæ deponendum possit
adigi, N. G. D. b. t. vers. Deswegen Ihme denn / da etwa stari-
cke præsumtionen wieder Jhn militiren / nach gelegenheit wohl
das juramentum malitiæ deferiret werden könnte.

XII.

VII. Finis Interveniens pro casuum diversitate alius at-
que alius est, prout ex subjecta Tertij distributione, ni fallor,
apparebit.

XIII.

Huc usque de Tertio in genere (*suprà* ches. 2.) Jam eun-
dem in specie consideraturi facimus vel *Principalem*, vel *Mi-
nus Principalem*, seu accessorium. Quæ distinctio summa est
hujus tractatus Cov. d. & d. c. 13. in pr. c. 14. n. 4. omnesque ad eam
Interventionis effectus referri posse arbitratur Grav. 1. conch.
71. n. 2.

XIV.

Tertius principaliter interveniens est persona pro suo
interesse ad excludendum alterutrum vel utrumque litigan-
tium, à Jure, de quo in Judicio tractatur, sibi que asserendo
interce-

intercedens *l. 14. à quo 57. D. de R. V. Bach. ad Tr. vol. 2. disp. 23
thes. 5. E.* Hunc vicissim consideramus vel *Generaliter* vel
Specialiter; In *Generali* tractatione Eum consideramus quoad
Interventionem vel *interponendam* vel *finiendam*.

XV.

Interponendam. Ubi non opus est, ut in eo statu Tertius
assumat litem, quo erat inter duos, quibus hic accessit tempo-
re oppositionis. *Cov. 2. pract. quest. c. 13. in pr.* sed repetenda
omnia ex integro sunt, quod Br. communiter receptum scribit
in *l. 14. D. de app. M. de Afflict. Neapol. Decis. 235.* Ideoque ter-
mini Principali assignati Tertio intervenienti assignati non
videntur Bl. in *l. 6. C. de remis. pign. n. 6.* Quare huic inte-
grum est super iisdem, vel directio contrariis articulis, etiam
post publicatas attestaciones, ac eo quidem tempore, quo non
posset Prior litigans, secundum distinctionem tamen in *Thes.*
24. traditam, arg. d. l. pen. D. de re jud. c. pen. de re jud. in 6.
alios producere testes Geil. *1. obs. 71. n. 14.* ac quascunque suae
intentioni deservientes probationes inducere Bernh. *Gräv. 1.*
concl. 105. confid. 1. n. 44.

XVI.

Et licet alioquin regulariter omnis dilatoria exceptio
ante litis contestationem opponenda sit & probanda *l. 19. C. de
probat. l. pen. & ult. C. de except. adeo, ut ei sola litis contestatio
viam pracludat, Zang. de except. p. 2. c. ult. n. 3. & 13. cum omit-
ens renunciasse videatur, l. 13. C. de Procur. l. 9. C. de except.*
Attamen, quia, uti *preced. thes.* dictum fuit, acta cum prioribus
Litigatoribus ad Tertij personam non pertinent, potest hic
quasvis dilatorias opponere, *Mynf. 5. obs. 14. in fin. & 6. obs. 33.*
Zang. d. p. 2. c. 22. n. 12. proinde etiam Fori declinatorias, quae
sine dubio dilatoriarum species sunt. *Zang. p. 1. c. 2. proæm. tam
respectu Judicis, Geil. 1. obs. 71. n. 8.* ubi rationes; quod tamen
quidam ad hunc tantum restringunt casum, si Tertius ad judi-
cium fuerit citatus, non ultrò advenerit. *ad Geil. d. loc. Gräv.*
confid. 1. n. 2. quam *Jurisdictionis*, de qua tamen aliàs, quod in
principio litis exponenda sit, Legum decrevisse autoritatem,
B rescripte-

rescripserunt Honor. & Theodos. in l. *fin. C. de except.* & ante ipsos Dioclet. & Maximin. in l. *19. C. de prob. Vult. ad l. 4. C. de Jurisdic. n. 6.*

XVII.

Finiendam. Finitur ergo Interventio sententiâ, quæ secundum formam petitionis Ant. de Putr. in c. *cum super 15. de off. deleg. n. 1.* sine dubio in Tertium concipienda & publicanda est; quandoquidem hic tempore sententiæ ferendæ priore Litigatore remoto & à iudicio excluso solus supersit; quod ita in terminis contigisse testatur Geil. in Camera, in causa Jacobi Thübingers contra Abbatem Sultenbach 11. Febr. Anno 1569. i. obs. 122. n. 8. Ludov. Gilhaus. *arb. jud. c. 5. ramusc. 3. n. 8. § p. 3. c. 8. n. 12. p. m. 594.*

XVIII.

Specialiter consideratus Tertius principalis (*suprà tb. 14.*) intervenit vel *ante sententiam* instante adhuc priore litigatore, vel eo desistente *post sententiam.*

XIX.

Ante sententiam rectè se interponit pro suo interesse Tertius in quacunque Judicij parte. J. P. Surd. *consil. 266. n. 17.* Rosb. *d. 10. n. 13.* ante & post litem contestationem; in principio, medio & fine litem, Geil. *2. obs. 70. n. 4. ex Oldrad. consil. 255. n. 4.* etiam post conclusionem in causa, ante sententiam tamen, arg. l. *20. C. de evict. Grav. 1. concl. 7. n. 5.* nisi fuerit appellatum, de quo infra plenius: vide super hac quaestione Cravettam *consil. 14. n. 3.* à Berl. *d. concl. n. 19. § seqq.* laudatum.

XX.

Hujus autem ante sententiam Interventionis quis sit principuè effectus? hic non abs re quæri putaverim; Et quamquam Covar. *c. 14. n. 4.* J. P. Surd. *consil. 335.* Hallig. in *D. E. lib. 20. c. 7. L.* simpliciter statuunt, hujusmodi intercessionem neutiquam suspendere litem inter priores litigatores coeptam causamque omninò definiendam esse, etiam si de Jure Tertij nondum appareat, quod ita verum putat Andr. Fachin. *lib. 1. controu. §.* ut nec contraria contrariæ opinionis argumenta commemo-

co memoranda arbitretur. Nobis tamen magis arridet affirmativa, nec id sine ratione; Nam 1. Ad quid admitteretur Tertius? cui bono ei concederetur litem in diverso statu, quam inter priores versabatur, accipere; nisi, ut processum causae pendens suspendat, & priores impediatur? Bach. *ad Tr. vol. 2. Disp. 27. l. 5. E.* 2. Ad quid perget non sine molestia Judicis & magnis sumptibus prior in lite coepta, in qua mox per Tertium est excludendus? 3. Si Tertius rei judicatae, cujus tamen maximam auctoritatem esse inter omnes constat, executionem impedire potest, prout postea videbimus, cur non etiam litis tractationem remorari? praesertim si sine fraudis & collusionis suspitione intercedat. Menoch. *consil. 488. lib. 5.* ubi etiam citat Vincentium de Anna Neapolitanum, ita fuisse observatum olim in causa fratrum Illustrium de Gonzago asserentem. Quam quoque sententiam Juri Saxonico non crediderim per omnia disconvenire; secundum quod lite de eadem re a duobus mota quiescere prior cogitur, & res servanda interim datur Judici, aut apud possessorem relinquitur, donec de vero petitore appareat. Sandt R. *lib. 1. art. 15.* de quo etiam jure *l. 57. D. de R. V.* in usu non esse Hillig. *d. lo.* fatetur. Non obstat *d. l. is a quo 57. § l. pen. de pet. her.* Nam missis aliorum responsis Cov. *d. lo. Geil, 1. obs. 70. n. 15.* praeterquam, quod de re judicata loquantur, novissime respondemus cum Bach. *d. loc.* eas sc. intelligendas esse de Judicibus Pedaneis, qui, cum ex formula tantum dati inter duos fuerint, de jure Tertij, cujus in formula nulla mentio, non poterant pronuntiare: Quae ratione hodie deficiente, ipsis nimirum Magistratibus judicantibus, illisque formularum scrupulositatibus sublatis, ipsam quoque *dd. ll.* dispositionem defecisse consequitur.

XXI.

Post sententiam priore litigatore desistente intervenit Tertius potissimum ad executionem sententiae impediendam; Ubi quaedam veniunt notanda in genere, eaque vel circa sententiam, vel circa rem, in qua fieri debet executio; Quaedam in specie de Remedijs faciendam executionem impredientibus; quae praecipue duo sunt: *Appellationis & Nullitatis.*

B 2

XXII, Pri

XXII.

Primum in genere quoad sententiam notandum est: Tertium, vel ejus nomine alium. *Castro. consil. 179. n. 9. vol. 1. ad sententiam, quæ jam in rem judicatam transijt, impediendam executionem posse pro suo interesse intervenire, c. veniens 38. X. de testib. ibique Dd. & asseverare: se ipsum condemnatum non fuisse, nec victum, & tamen grave præjudicium pati ex ipsius sententiæ executione. Ad hoc enim ut obftet rei judicatæ exceptio, eandem causam & personam, idemq; jus esse oportet, t. t. D. de exc. rei jud. Necesse tamen hic omnium maximum est, ut Tertio sententia non noceat ipso jure, aut, si noceat quidem, liceat tamen ei appellare, quamvis id nec fecerit Principalis victus, nec facere potuerit, Cov. c. 16. n. 1. alioqui frustra de ejus executione impediendâ laborabit. Nocet autem ipso jure sententia duobus præcipuè modis: vel naturâ cause, vel ratione scientiæ.*

XXIII.

Ex natura cause: ubi tenenda est Regula: Sententia lata contra legitimum contradicentem, qui primas ac potiores habet defendendi partes, nocet omnibus, etiam non citatis, nec scientibus, qui à jure Victi & condemnati jus proprium deducere conantur & coguntur. l. 1. §. 14. D. de ventr. insp. l. 29. in pr. D. de inoff. test. l. 55. §. ult. ad SC. Treb. ob rationem l. 178. D. de R. J. Donell. comm. lib. 27. c. 1. Cov. t. 2. c. 3. n. 6. Sic sententia contra Patrem lata nocet reliquis, quorum jus ab illius jure dependet, l. 1. §. ult. D. de agnos. lib. Ita damnato Domino vel Patrono in causa ingenuitatis & libertinitatis, l. 25. D. de stat. hom. adhibitâ tamen eleganti distinctione JCr in l. 27. §. 1. D. de lib. caus. Perinde actum cum herede nocet Legatarijs etiam ignorantibus. d. l. 29. D. de inoff. test. l. 3. D. de pign. Potuissent enim hi quidem auxilium ferre heredi, causæque defensionem adistere non a. cum excludere, Cov. d. c. n. 3. 4. & 5.

XXIV.

Ratione scientiæ; ubi hæc sit Regula: Sententia inter alios data obest Tertio, quando de ea re, cujus actio vel defensio prior & propria

propria sibi competit sequentem vel alium, habens potestatem prohibendi, sciens agere patitur. *l. pen. D. de re jud.* Si enim agens propriam habet actionem, nec per Tertium à jure agendi potuit repelli, tunc id Tertio etiam scienti nihil obest, uti de coheredibus notat Macer in *d. l. vers. veluti si ex Sc.* Val. Forst. de success. ab int. lib. 2. c. 2. n. 21. Verum, quando habens facultatem prohibendi non tamen prohibet, videtur consentire tacite, quod causa per illum tractetur, sibi que præjudicium inferatur, Cov. c. 13. n. 3. & 7. quæ multò certius obtinebant in Tertio ad causam, si sua interesse putaverit, citato, Grav. 1. concl. 113. confid. 3. n. 16. Cujus Regula exempla satis evidenter tradit JEtus in *d. l. pen.* In marito patiente uxorem vel socerum de dote, super qua illis constante matrimonio nulla realis actio regulariter competit, *l. doce 9. C. de R. V. agere*, H. Pist. 4. q. 29. n. 23. Item in Emptore rei venditæ possessionem habente, Cov. d. 10. vel quovis alio, qui patitur autorem suum, non tamen extraneum, *l. §. 5. D. jud. solv. de jure*, quod ab eo habet, suo nomine (venditor enim, quia omne suum jus, quod habuit, in Emptorem transtulit, proprio nomine de eadem re agere nequit. H. Pist. n. 22.) experiri, *d. l. pen. vers. illa ratio est.* quò facit etiam *c. pen. X. de re jud.* cujus unicus duntaxat casus est; Nam quæ in fine sunt, exempli & illustrandi gratiâ subjiciuntur. Ante omnia a. in *d. l. pen.* notabile, non tamen satis expeditum exemplum traditæ Regulae est in creditore, patiente debitorem de proprietate pignoris propriæ ita dicti, *§. 7. Inst. de act.* experiri, *vers. veluti si creditor.*

XXV.

Ita etenim in *d. l. pen. vers. veluti si creditor experiri passus sit debitorem de proprietate pignoris*; cum Pandectis Pisanis, Accurs. ad *b. l.* seu Florentinis, quæ opinione omnium ferè sunt super cæteras, Goedd. ad Rubr. de *V. S. n. 25. & 26.* adversus Noricum & Haloandri, inverso planè ordine & sententiâ habens exemplar, quod cum Dd. communiter defendit Zaf. in *d. l. col. 1. & lib. sing. intell. c. pen.* sine dubio legendum est. Quia 1. nusquam legitur datam contra creditorem super Dominio rei oppignoratæ sententiam debitori etiam scienti obesse, Cov. d. c.

B 3

n. 7.

n. 7. Quare Regulæ in *pr. d. l. pen.* traditæ tamdiu standum est, donec de exceptione doceatur. 2. Omnes rationes ac qualitates, quas in *b. l. pen.* requirit Macer, Florentinæ, non autem vulgatæ literæ conveniunt, ibi enim, ut sententia contra alios lata Tertio noceat, exigitur (1.) ut actio primo loco pertineat ad Tertium, quod de debitore dici non potest per *l. 16. D. de usuc.* (2.) ut agatur de proprietate; de qua tamen nunquam principaliter agit creditor. H. Pist. *d. q. n. 31. arg. l. 7. §. 1. D. de compens.* (3.) ut sententia feratur cum prioribus Dominis, cum autoribus; At nemo creditorem debitoris autorem facile dixerit. 3. id quoque probant *l. 9. §. fin. l. 29. §. 1. D. de exc. rei jud. l. Preses. 5. C. de pign. vide Covar. d. c. 13. n. 7. H. Pist. ante omnes 4. q. 29. n. 31. & seqq. Bach. ad Tr. vol. 2. Disput. 23. thes. 5. E.*

XXVI.

Circa Rem, in qua (*suprà th. 21. & 22.*) fieri debet executio, quam Tertius damno ex ea sibi imminenti summarie & intra breve tempus probato *c. suscitata X. de in int. rest.* interveniendo impedire cupit, quinque sequentes casus accuratè ab invicem distinguantur.

XXVII.

Primus casus est: quando executio fit in re vacante, qua in alicujus potestate quoad possessionem non est, impeditur ea, Dd. *ad c. 38. X. de testib.* modò non sit contra Tertium præsumptio calumniæ, aut ea in continenti purgetur, per *c. 170. in pr. X. de app.* Gilhaus. *arb. jud. c. 5. ram. 2. n. Fel. add. c. 38. n. 9. Myns. ibid. n. 9.* Facilius enim bona vacantia, quàm ab aliquo possessa licet obtinere, *l. ult. C. de Ed. D. Hadr. toll.* quæ sententia communis est. Cov. *t. 2. c. 16. n. 3.* Namque, si secundum Dd. Tertius comparens & contra spoliatum agentem probans rem suam esse, impedit restitutionem ejus, qui semel possedit, valdè aliàs favorabilem, *t. t. de restit. spol.* multò magis impedit hie, ne is mittatur in possessionem, qui nunquam possedit. J. P. Surd. *consil. 114. n. 13.*

XXVIII. Se-

XXVIII.

Secundus casus est : Quia executio fit in rebus præcedente actione personali adjudicatis, non tamen in specie petitis; tunc quilibet prætendens suum interesse & jus in re victori tradenda impedit executionem, Myns. ad c. veniens 38. X. de testib. n. 8. si tamen illud jus per executionem extingueretur penitus, Bernh. Grav. 1. concl. 70. n. 20. Cum enim super istis rebus actum non fuerat, Tertio nihil poterit imputari, quod non contradixerit, Fel. ad. d. c. n. 9. Myns. 3. obs. 73. n. 3. Geil. 1. obs. 70. n. 21. Etiam si Tertius eas res lite pendente, sine fraude tamen, emisset, & possedisset. Matt. Col. de process. execut. p. 2. c. 3. n. 421. cum secundum Dd. non per actionem personalem, J. P. Surd. consil. 405. sub fin. sed, quando actione reali super dominio fundi agitur, res litigiosa efficiatur. Johan. Vinc. Honded. decis. consult. 20. sub n. 30. & seq. Grav. 1. concl. 118. consid. 1. n. 3.

XXIX.

Tertius casus est : Si executio fieri debet in re, quam Victor Victi, Tertius autem Oppositor suam esse asserit; Tunc, si quidem hic probat Dominium, eo scilicet casu, quando non possidet, Possidens enim præsumitur Dominus, & petenti executionem fieri probatio incumbit in contrarium gl. in l. ob maritorum 2. C. ne ux. pro mar. procul dubio sententia executioni tradenda non est l. 15. §. 4. D. de re jud. Ne fiat contra eum, qui nec unquam litigavit, nec victus fuit in Judicio, c. cum super. X. de re jud. arg. l. 12. & seqq. D. de excep. rei jud. Sic Mulier, quando pro Mariti debito in bonis vel dotalibus vel paraphernalibus decernitur executio, potest intercedere, & jus quod retinet, l. 30. C. de j. dot. allegando executionem impedire, adeo, ut si nihilominus hac exceptione non attentata fieret executio, processus ipso jure nullus reddatur. c. ex literis. X. de pign. Nov. 134. c. 4. & c. Col. in process. exec. p. 2. cap. 3. n. 262. & seqq.

XXX.

Quartus casus est : quando Victus possidet rem, in qua fieri debet executio; Quo casu aut ante sententiam lite pendente

dente ad eandem rem contra Reum possessorem egit Tertius, nondum tamen obtinuit; & tunc non impeditur quidem executio, sed Victor debet Reo possessori cautionem præstare de eo indemni constituendo, si Tertius vicerit, *l. is à quo 57. D. de R. V. Cov. c. 16. n. 3.* Namque, si absque hac cautione esset, posset vicissim conveniri Reus à secundo agente, quasi dolo defuisset possidere, *Myns. ad c. 38. X. de restib. n. 6.* vel cogeretur Tertius non sine molestiâ contra Victorem novam instantiam novumque processum inchoare *Fel. ad d. c. n. 8. Aut post sententiam,* quæ in rem judicatam transijt, cœpit contra Victorem agere, seq; executioni tam incipiendæ quàm cœptæ opponere. Ubi videndum; nunquid rei petitiæ possessio transferatur in duriores Adversarium, an minus?

XXXI.

Priori in casu, quando durior fit causa ex possessionis mutatione impeditur executio, *c. Pisanis X. de restit. Spol. Cov. d. lo. n. 3.* si Victor (qui tamen non sit calumniarum Redemptor, vel malitiosè Tertij vexandi gratiâ patiat in se transferri possessionem, contra *L. un. C. de his qui potent. nom.*) cautionem Tertio prudentis Judicis arbitrio præstare detrectet. *arg. l. 57. D. de R. V. d. l. pen. D. de pet. her. Pan. in d. c. n. 6. & ibid. Fel. n. 9. Myns. ad idem c. n. 8. & cent. 3. obs. 73. n. 8.*

XXXII.

Posteriori in casu, quando possessio à Victo non transfertur in duriores adversarium & difficiliorem, executio nullo modo impedienda, sed in rem petitam contra possessorem facienda omninò est, sine ulla cautione; sique Tertius jus vel interesse fundatum sibi habere confidit, contra Victorem postea, à quo ita poterit consequi, sicut ab alio, *Fel. ad d. c. n. 9. rei vindicatione vel aliâ sibi competenti actione ager. d. l. 57.* quam communem esse opinionem ex sententiâ Aretini *ad d. c. veniens. n. 3. scribit Cov. 2. q. 16. n. 3.* Sibi enim imputet, quòd non prius egerit ad rem illam obtinendam contra Priorem possessorem, à quo eam Victor justè juris ordine servato, absque ulla fraude auferri petit.

XXXIII. Quin.

XXXIII.

Quintus casus est: Si inter Spoliatum & Spoliantem actum est Judicio possessorio, ex quo spoliatus ante omnia restituendus est, potest Tertius ratione sui interesse intervenire etiam ex petitorio, jus domini prætexens, & restitutionem spoliato faciendam, multum alioqui favorabilem, impedire, Menoch. *de recup. poss. rem. l. n. 372. § 381.* Cum enim poena suos sequi debeat autores, ideo odium spoliantis non potest obesse Tertio: Et fieri debet executio contra illum, qui re judicata damnatus est: Namque respectu Tertij esset nova, propter personarum mutationem, litis inchoatio, *r. r. D. de exc. r. jud. Wes. consil. 100. n. 14.* quod ita se obtinuisse in terminis gloriatur Fel. *c. 38. X. de testib. n. 12.* atque sic Dominos de Rota *concl. 419.* definitivè testatur Mynl. *ad d. c. n. 10.* qui quoque perinde in Camera decisum meminit, *2. obs. 1.* Et dum agitur petitorio quiescit interea cognitio possessoriæ, nec quicquam litis pendens exceptio attenditur.

XXXIV.

Ne autem hisce modis in executione impetranda Actores impediatur, iisdem, præsertim de jure suo non diffidentibus ita cautum est, quod salutare dicitur consilium Geil. *4. obs. 70. n. 27.* ut, si Tertium extra Judicium de jure, quod in re litigiosa haberet, jactare experti fuerint, faciant eum citari ad assistendum liti, jusque suum deducendum: Ubi, si malitiosè non compareat, postea non admittitur; cujusmodi citationes sæpius ad Actorum & Appellantiam Instantiam in Camera decretas fuisse se meminisse scribit Geil. *d. loc.*

XXXV.

Jam in specie de Remedijs ad executionem impediendam paratis (*suprà rhes. 21.*) videbimus: Ea duo sunt: Alterum *Appellationis*, *Nullitatis* alterum.

XXXVI.

De *Appellatione* ita est tenendum: Tertius pro suo interesse, etiam futuro, *gl. in c. non solent. 2. q. 6. J. P. Surd. consil. 271. n. 19.* à sententiâ inter alios latâ potest appellare, *l. 4. l. 5*

6

pr. 6

pr. §. 1. l. 14. D. de app. l. 20. C. de evict. c. 15. X. de off. deleg.
A. Rauchb. p. 1 q. 27. n. 12. Geil. 1. obs. 70. n. 14. quod fieri pot-
est à quavis, & quolibet gravamine, tam de Jure Can. c. 10. X.
de app. c. 1. de dilat. c. 7. c. 12. c. 60. X. eod. quàm Saxon. Wes.
in π. de app. n. 8. M. Berlich. p. 1. concl. 50. n. 46. non tamen de
Jure Civili, secundum quod regulariter ab Interlocutoriâ, l. 2.
C. de Ep. aud. l. 2. D. quor. app. non rec. l. 16. C. de jud. nisi vim
definitivâ & damnum irreparabile contineat Zang. de tort. reor.
c. 4. n. 3. & seqq. non licet provocare, Hillig. in D. E. lib. ult. c.
6. Oo. Berl. p. 1. concl. 50. n. 40. & seqq. id quod in Camerâ Im-
periali etiam servari testatur Geil. 1. obs. 129. vide Bach. ad Tr.
vol. 2. Disp. 33. l. 4. E. F. G.

XXXVII.

Appellans itaque Tertius, vel prosequitur appellationem
à Principali interpositam, at desertam, vel nunquam interpo-
sitam: in quibus casibus diversa Jura servantur.

XXXVIII.

Priori in casu, quando prior Litigator, qui principaliter
verbis sententiæ damnatus est, ab ea appellavit quidem, at de-
inde desistit, tunc nihilominus, pro suo interesse cceptam Ter-
tius appellationis interpositionem suscipere & prosequi potest.
Geil. 1. obs. 70. n. 9. obs. 122. n. 1. & 2. Ei namque Prior desistendo
præjudicare, ac jus semel factâ appellatione quæsitum auferre
nullo modo potest, ob rationem l. 74. l. 155. D. de R. 7. Senten-
tiâ enim per appellationem suspensâ omnibus quibus gra-
vamen aliquod illatum est, etiam appellatis l. fin. C. de app. si-
ne aliâ appellatione, arg. l. si post mortem 10. §. fin. D. de bon. aut.
Jud. poss. via ad agendum aperitur, non aliter, ac si
judicatum non fuisset, cum sententia penè pro extinctâ habeat-
ur. l. 1. in fin. ff. ad SC. Turp. Quod verum est, etiam si Ter-
tius illam intra decendum appellationem non ratificaverit,
arg. l. 39. pr. C. de temp. & rep. app. hoc enim tum demum neces-
sarium est, quando non ipse Tertius appellat, vel alterius appel-
lationem non prosequitur, sed tantùm adhsit Principali, uti
dicemus in thes. 57. Berl. 1. concl. 25. n. 36. & seqq. allegans Ol-
dr ad. consil. 255. contra Fel. in c. 38. X. de testib. n. 6. 7. Myns. ad
d. c. n. 6.

XXXIX.

Posteriori casu, Si principalis penitus non appellavit, sed latam sententiam approbavit; Tunc id fecit ideo: Vel quod *nolebat* ab initio, Vel quod *non poterat* appellare. Nolebat remittendo ultrò remedium appellationis, idque *vel Tacitè, vel Expresse*.

XL.

Tacitè; post Sententiam beneficium appellandi deserendo, & sententiæ se sciente latæ, vel ob metum sumtuum vel in justæ causæ conscientiam intra decendum non reclamando, arg. *l. fin. in fin. C. de sent; quasi cert. quant.* Quo in casu illud Tertius suscipere & sine succumbentis ratihabitione prosequi potest, Bach. *ad Tr. vol. 2. Disp. ult. thes. 2. F.*

XL I.

Expresse, vel pacto interveniente, l. ult. §. ult. C. de temp. & repar. app. quando scilicet pars condemnata cum adversario transigit, tunc eâ transactione non attentâ Tertius pro suo interesse appellare potest, Pan. Hartm. Hartm. à Berl. *d. concl. 25. n. 46.* citati per rationes *seq. thes.* adductas.

XL II.

Vel sine pacto; quando partes in Judicio beneficio appellationis & in foro Sax. Leuterationis & Oberleuterationis renunciarunt, eoq; se non usuras ante sententiâ Spontè promiserunt, *l. 1. §. 3. D. à quib. app. non lic.* prout id habet in terminis, Berl. *p. 1. concl. 25. n. 30.* Defendit enim Tertius personam propriam, *l. 2. §. fin. D. quand. app.* habetque factâ semel appellatione jus quæsitum, uti superius fuit dictum, quod ei prior litigans transigendo aut renuntiando auferre non potest. *l. 5. §. 3. D. de app. ob rationem l. 74. §. 155. D. de R. J.*

XL III.

Non poterat appellare Principalis, tribus potissimum modis, in quibus præ cæteris est dubium, alioqui innumeræ sunt causæ, ob quas Victo appellandi remedium denegatur, notatæ à Dd. in appellationum materia.

C 2

XLIV. Pri-

XLIV.

Primus modus est, Si causa sub clausula, REMOTA APPELLATIONE, fuit delegata, ea tantum obest Principali, non Tertio, Treutl. vol. 2. Diss. select. Diss. fin. thes. 4. B. cujus jus per nullam verborum plenitudinem intelligitur sublatum, l. 3. §. si quis à Principe D. ne quid in lo. publ. l. Rescripta 7. C. de prec. Imp. off. §. 1. Vant. de nullit. tit. quis poss. dic. de null. n. 16. nisi aliud expressè appareat. Fel. ad c. 38. X. de testib. n. 8. Debent namque omnia mandata & Rescripta Principis intelligi cum justitia, & salvo jure Tertij Myns. 4. obs. 8. n. 5. arg. l. fin. C. si per vim vel al. Et Ita Rescriptorum facienda est interpretatio, ut nemini noceant, d. l. fin. nec vim & effectum suum, praterquam in hos, quos interdum sunt, & quorum in ijs mentio fit, porrigant, l. 1. D. de const. princ. Geil. 1. obs. 70. n. 12. 13. §. obs. 72. n. 5. 9. Myns. 1. obs. 3. Boc. cl. 5. disp. 5. th. 19. Berl. d. concl. n. 27. 28. idque ita in Rot. Rom. judicatum dicit Lancell. p. 2. c. 12. ampliat 8. n. 52. de attent. Hocque vulgò probant Dd. ex c. 15. X. de off. deleg. de quo ut multum singulari omnes exclamant. Fel. d. loc.

XLV.

Secundus modus est; Si ejusmodi sit actus, à quo ex formâ statuti appellationem removentis nequeat provocari: Id tamen non includit Tertium pro suo interesse comparentem, sed tantum in sententijs vel Instrumentis, à quibus appellare prohibitum est, nominatos. Cravett. consil. 14. n. 1. 2. §. consil. 8. n. 1. J. P. Surd. consil. 271. n. 55. vid. plures apud Bernh. Grav. 1. concl. 122. n. 5. Quoniam consuetudines & statuta potestatem appellandi tollentia, ut non Juris Civilis tantum, sed etiam naturalis quodammodo correctoria, non extendenda, sed quoad ejus fieri potest, restringenda sunt. Ita de statuto quodam Paduæ notat ex Pan. Felin ad d. c. n. 16. quod licet injungat Potestati remotâ omni exceptione sententiam per Curiam Venetorum exequi, id tamen non operatur, ut sententia debeat mandari executioni contra Tertium.

XLVI. Pri

XLVI.

Tertius modus est : Principalis bino vel trino iudicio superatus regulariter appellare nequit, *l. un. C. ne lit. in un. ead. c. & c.* quanquam ob peculiare rationes in Camera aliter observetur. *Mvns. 1. obs. 15. Geil. 1. obs. 72. n. 3.* Potest tamen omnino Tertius, si usque ad causæ conclusionem in ultimâ Instantiâ licet in agitari ignoravit, secundum *Dd. communiter, Grav. 1. concl. 70. n. 16.* aut sciens, judicialiter, imò & extrajudicialiter, per *Nonnullos*, se in illius litis examinationem non consentire, ante sententiam fuit protestat⁹ appellare. *Cov. 1. 2. c. 15. n. 8.* Tunc n. sententia ratione causæ tertia, non tertia respectu Tertij, sed prima esse videtur : *Geil. 1. obs. 72. n. 2.*

XLVII.

Ad prædicta tamen notandum generaliter venit : I. Ne Tertio sententia illa, à qua sibi appellare præsumit, etiam ignoranti & ex naturâ causæ, sed ratione scientiæ noceat, secundum distinctionem *Macri, in l. pen. D. de rejud supra t. b. 23. & 24.* quo casu intra decendium à tempore propriæ, quod in omnibus appellationibus fatale est, *l. 1. C. de temp. app. c. concertationi, de appell. in 6.* non condemnati scientiæ, aut latæ sententiæ computandum rectè potest provocare, *l. 1. §. ult. D. quan. appell. l. 3. C. quom. & quand. Jud. sent. prof. deb.*

XLVIII.

II. Notandum ex *Geil. 1. obs. 122. n. 5.* ita observari (cùm id per t. xx. ab ipso & Tr. allegatos minimè probari putet, *Bach. ad Tr. vol. 2. Disp. t. b. 2. F.*) ut pro suo interesse principaliter appellaturus à sententiâ inter alios latâ, sive definitivâ, in qua id aliàs regulariter non requiritur, *l. 2. D. app. sive interlocutoriâ*, cujus hactenus naturam hæc appellatio imitatur. *Bach. d. loc.* gravamina sua unâ cum ipsa appellatione nuncupatim uno eodemque die, *M. Berlich. p. 1. concl. 50. n. 102.* exprimat, non aliter, ac si ab executione provocetur, *Wes. consil. 100. n. 1.* Ubi enim appellatio contra Regulas Juris proponitur, uti in præfenti fieri notat *Geil. d. loc.* propter doli præsumtionem non aliter admittenda est, quàm si expressâ causâ justificetur. *gl. in c. Romana §. si autem, de app. in 6. Cov. c. 15. in pr.*

C 3

XLIX. Ha



XLIX.

Hactenus de Tertio per remedium appellationis executionem sententiæ impediende dictum fuit. Nunc quoque pro instituto nostro (*suprà thes. 35.*) de Nullitate videbimus: Possit autem Tertium nullitatem, non minus, quàm appellationem, proponere & allegare, atque per eam executionem impedire, inter omnes ferè convenit, si nullitas sit notoria: Verùm si altiore requirat indaginem, neque exactis manifesta sit, negant id Dd. communiter, Geil. 1. *obs. 113. n. 3. & obs. 127. n. 10.* idque ita observari in principaliter condemnato testatur Myns. 4. *cent. 64. n. 2.* Quod ad Tertium quoque extendit Lud. Schrad. *de feud. p. 9. sect. 11. n. 68.* adjectâ tamen hac limitatione: Si Tertij jus factâ executione nõ evanesceret penitus, alioquin impediet executionem, etiam si altiore indaginem requirat.

L.

Licet autem Tertio, quod magis dubium est, nullitatem tribus conformibus sententijs opponere, earumque executionem impedire, non obstante *Clem. 1. de re jud.* quæ tanquam exorbitans Fel. *ad d. c. n. 17.* de principaliter condemnato tantum accipienda est. Quia 1. uti antea *th. 46.* ostensum, Tertio appellare tertio permittitur, ac per consequens sententiarum executionem suspendere; cur non id quoque per nullitatis oppositionem licebit? quippè, cum hæc certior & liquidior sit, faciliusque concedatur, ita, ut illâ prohibitâ hæc nihilominus competat. Vant. *d. c. n. 36. 38.* illiusque fatalia huic finem non imponent. Geil. 1. *obs. 127. n. 8.* 2. Tertius principalis non debet licentiam accipere in statu, quo est inter litigatores tempore interventionis. Quare, sicuti *suprà thes. 45.* dictum fuit, trium sententiarum ultima est prima respectu Tertij.

LI.

Huc usque de Tertio ratione sui interesse principaliter interveniente latè dictum fuit, Restat jam, ut paululum quoque de altero distinctionis membro in *thes. 13.* Tertio accessorio seu minus principali videamus. Hunc quinque consideramus in primis modis, 1. quoad definitionem, 2. Materiam interventio-

num;

num, 3. Modum, 4. Tempus, 5. Interpositionis finitionem. Reliqua, si quæ sunt, non difficulter ex hæcenus relatis fluere possunt.

LII.

I. Tertium hunc accessorum ita describimus, quod sit persona, pro suo per consequentiam interesse, liti motæ ad actorem vel Reum adjuvandum accedens. *c. ult. ut lit. pend. in 6. l. venditor 49. D. de jud. Bernh. Græv. 1. concl. 71. n. 2.*

LIII.

II. Materia harum Interventionum est causa & lis ipsa inter litigantes hæcenus in Judicio ventilata, quam eandem vel planè cum jure Principalis coherentem esse oportet; Alioqui novâ instantiâ, novo processu opus est, *l. 3. D. de re jud. l. 57. D. de RV. l. pen. D. de ber. pet. Geil. 1. obs. 69. n. 2. obs. 70. §. 2. 4. Em. Rosb. in prax. civ. tit. 47. n. 15. Boc. cl. §. diff. 5. thes. 27.*

LIV.

Est autem necessarium, præter ea quæ supra generalius dicta sunt, ut eam litem hic Tertius adhærens in eo accipiat statu, in quo tempore interventionis consistit, *c. ult. ut lit. pend. in 6. Clem. constitutionem. de elect.* nec cogi possunt litigantes principales novum cum hoc Tertio iudicium suscipere, *Jos. Lud. Perus. decis. 26. n. 25. p. 1. ne lites multiplicentur.* Est enim Legitimus Contradictor ille, cui defendendo accedit Tertius, ideoque non immeritò ejusdem quoque jure gaudere debet. Quod etiam placuit El. nostro Sereniss. in *N. G. O. tit. von der Intervention. 15. vers.* Den Proceß allerdingß in dem stande / darinne er so dann befunden wird / ceassumire. Hinc iisdem arctatur terminis, qui in Camera statim ab initio sententiæ Tertio expressè assignantur. *Geil. 1. obs. 71. n. 20.* Exempla sunt in Venditore ad evitandam evictionem *d. l. 49. D. de jud. l. 5. l. 14. D. appell. in Legatarijs suspectæ collusionis detegendæ ergò. l. 29. D. de inoff. test. Cov. t. 2. c. 13. n. 1. Boc. d. lo. n. 31. & agnatis ad defendendum Vasallum de feudi privatione conventum, Lud. Schrad. de feud. p. 9. sect. 82. n. 5. intervenientibus.*

LV. III. Ma-

III. *Modus* interveniendi est, ut hic Tertius non teneatur novos libellos exhibere litemq; contestari denuò Berl. d. concl. n. 59. sufficit enim libellus Principalis litemque contestatio antea facta. Geil. 1. obs. 71. n. 9. & 10. Nec potest post publicationem in Judicio probare, allegare, nova instrumenta exhibere, Rosb. n. 19. & novos testes super iisdem vel contrarijs articulis Geil. d. obs. n. 12. producere, arg. c. fraternitatis X. de testib. eo tempore, quo non poterat Principalis (Nam quòd possit id facere Tertius intra tempus Principali ad defendendum concessum, etiamsi hic omiserit, nemo dubitat. Cov. d. c. n. 1.) nullà habità scientiæ vel ignorantia ratione, cum ad Reum principalem primo loco pertineat litem defensio, isq; à Tertio excludi nequeat. Alioqui multis pareret fraudibus aditus, nec unquam lites finirentur c. 2. ut lit. pend. in 6. ibig. gl. & sentirent gravamen maximum Litigantes principales, si bonà fide cū legitimo contradictore agentes eos non fecerint citari, quorum fortè per consequentiam interesse potest, ob horum deinde interventionem ad litem redire iniuri cogentur. Cov. d. c. n. 23. 4. Quod ita in terminis habet Joh. Vinc. Honded. vol. 1. consult. 25. n. 7. 8. 9. & 27. ac ita Perusia judicatum olim fuisse refert.

Prædicta tñ. ita limita, ut non procedant in Tertio minore, muliere, vel quavis miserabili & privilegiata persona, quæ etiam post publicationem, petita in integrum restitutione, ad jura sua deducenda & probanda comparere; dummodo interventionales articuli ex cognitione Judicis de fensionem Partis, cui adstendum, videantur inducere, sicuti in facti contingentia diversis vicibus judicatum esse à Consil. Reg. Neapol. teste M. de Affrict. decis. 15. n. fin. scribit Grav. 1. concl. 70. n. 14. & concl. 105. in fin. Ita tñ. ut illæ privilegiatæ personæ petant in integrum restitutionem intra illud tempus, quo poterat Reus principalis, si ipse minor vel talis persona esset, Pari namque censurâ & jure sunt discernendi Reus principalis & Tertius defensor; ita quidem, ut, si majores sint, lege majorum, & minores sint, horum quoque lege judicentur. Cov. c. 14. n. 3.

LVII.

IV. *Tempus.* Hic accessorius Tertius potest intervenire tam in primâ, quàm secundâ Instantiâ, prout *suprà thes. 8.* generaliter dictum fuit. In secundâ Instantiâ aut adhæret appellationi à Legitimo Contradictore factâ, aut eo non appellante principaliter, ob suum per consequentiam interesse, appellat. Utroque modo non potest non juvare Principalem appellationem Tertij, arg. *l. 10. § fin. D. de appell. l. 1. § 2. C. si unus ex plur. § c. Geil. 1. obs. 122. n. 7.* præsertim, si illius nomine expressè fuerit interposita; modò ipse quoque potuisset appellare, sententiamque non comprobaverit expressè, *l. 10. § fin. D. de appell. vel tacitè, ei, se sciente lata, non reclamans intra decendium, arg. l. fin. inf. C. de sent; quasi cert. quant. § c.* Quod tamen fecisse non creditur; si non appellaverit quidem, sciverit autem intra decendium, appellationis interpositioni præfixum, à Tertio esse provocatum; quia tunc fretus beneficio ex hujus appellatione sibi à Juris provisione competente propriam omisisse videtur Hart. Pisl. 1. q. 47. n. 10. Notandum tamen est, ut Tertius appellationi à Reo principali interpositæ adhærens debeat eam intra decendium ratam habere, seque eidem assistere velle, Judici intimare, arg. *l. 24 pr. D. rem rat. hab. c. non solent. 2. q. 6. Geil. d. obs. 122. n. 4. Rosb. d. tit. n. 12. dissentit Hartm. Hartm. obs. 10. refutatus à Bernh. Græv. 1. concl. 122. confid. 2. n. 4.* Aut ut principaliter appellaturus faciat id intra decem dies à scientiâ Principalis computandos, cùm parâ censurâ & jure sint discernendi Reus principalis & Tertius defensor, *thes. præced. inf. Didac, Covar. c. 15. n. 4. Græv. d. concl. n. 6.*

LIX.

Appellat autem hujusmodi Tertius vel propter interesse ita in specie ratione causa dictum, cujus exemplum in venditore proponit Covarr. *d. loc.* qui victo emtore propter damnum, quod sibi ex evictione imminet, potest appellare à sententiâ contra emtorem latâ, quæ nondum transijt in rem judicatam. Sic pater pro filio condemnato appellando intervenire potest, *l. 2. §. 2. D. quan. appell.* Perinde Uxorem, Marito in causa ipsam concernente, videlicet super receptitijs vel paraphernalibus, arg. *l. 4. §. 2. D. de appe. l.* quin etiam in dotalibus, præsertim hodiè post ampliatum

D

tum

um jus Uxorum, l. 3. C. de Jur. dot. succumbente pro suo inter-
esse appellare posse non dubitat Bachov. ad Tr. vol. 2. Disp. ult. tb.
2. in fin. Alia plura exempla annotant passim Dd. circa hanc ma-
teriam.

LIX

Vel propter arctissimam conjunctionem: Exemplo sunt Mu-
lieres, quæ licet pro alijs intervenire & appellare regulariter
prohibeantur, arg. l. 4. C. de procur. tùm propter qualitatem se-
xus, arg. l. 2 r. C. d. t. tùm quia incidit hoc in quandam intercessio-
nis speciem, rectè tñ. appellant pro Maritis in causa liberali, l. 3.
D. de l. caus. & pro liberis pietatis intuitu, l. 18. D. de procur. l. 1. §. 1. D.
de appell. recip. Hier. Treutl. vol. 2. Disp. select. disp. ult. thes. 2. F. ibiq.
Bachov.

LX.

Vel propter miserationem; Hinc quilibet de Jure civili pro
capitis Reo etiam resistente ad impediendam executionem ul-
timi supplicij appellare potest, l. 6. D. de appell. exceptis delictis
flagrantibus, quæq; statim puniri Reipubl. interest, l. 16. D. d. t.
Omnium enim interest innocentes defendi & hominem homi-
nis beneficio affici, l. 7. D. de serv. export. M. Wel. in parat. de appell.
n. 7. Inveteratâ tñ. Germaniæ consuetudine in causis criminali-
bus appellationes non admitti, testatur Myns. 2. obs. 98 n. 4. §. cen-
4. obs. 41. Geil. in tr. de pace publ. lib. kc. 20. Bachov. in sæpius dicta Tr.
disp. 33. tb. 3. R. quod in plerisque Germaniæ locis verum dicit, M.
Wel. in parat. de appell. recip. n. 3. Bocer. in tr. de Jurisd. c. 3. n. 84. §.
seq. dissentire videntur Dan. Moller. 4. Semestr. c. 33. & M. Berlich.
p. 1. concl. 50. n. 29. §. seq. Quicquid sit, in Camera tñ. appellationes
in causis criminalibus non recipi extra dubium est, R. A. sub. Imp.
Carol. V. in Augspurgi A. 1530. §. Item als jetzt etliche zeit re. §. Cam. G.
D. p. 2. tit. 28. §. Item nach dem auch. Geil. 1. obs. 1. n. 27. quia
vigore Ordinationis Camera, part. 2. tit. 28. §. vnd son-
derlich etc. causæ criminales omninò nullæ, exceptâ fractâ pace,
recipiuntur. Myns. d. obs. 98 n. 8. §. Resp. 7. decad. 1. n. 15. Dan. Moll. d.
loc. n. 6. Chr. Besold. in Thesaur. Pract. in vocabulo wiederuff p. m. 855.
De Jure Sax. si processus inquisitorius (qui ut plurimum institui
solet, & hodiè Remedium ordinarium factus est, Joh. Georg.
Elect. Sax. in der Policey Ordnung sub dato 23. Aprilis An. 1612. tit.
von Justitien sachen §. 5. v. vnd weil beydes die Rechte etc.) contra
Reum fuit institutus, appellationem non admitti rectè defendi
posse crediderim.

LXI.

V. *Finitio*: Sententia hic in ipsosmet Litigantes, non Tertium accessorium concipienda est. *Boc. d. Disp. tb. ult. Berl. d. concl. n. fin. Geil. 1. obs. 122. n. fin. Gilhaus. arb. jud. p. 3. c. 8. p. m. 594. n. 12. Ita Jod. Damhaud. in prax. civ. c. 98.* Sed quamvis, inquit, adjunctus ita tunc processum producit & peragit, in nullis tñ. locis & actibus de eo adjuncto mentionem factururus erit, sed ne in principali quidem sententiâ, quia hic Principalis non est. Deinde ipsa sententia debet esse conformis libello, & nominibus Partium in processu principio præmissarum. *Et paulò post*: Nihilominus quamvis ipsius adherentis nomen in sententia non exprimatur, eadem tñ. sententia per consequentiam ipsi adherenti aut profuerit, aut ipsi præjudicio vel damno erit. Quæ tamen fallere dixerim, si Tertius Principali non appellante pro suo per consequentiam interesse appellavit, quod fieri posse supra *tb. 58.* ostendimus.

LXII.

De articulis interventionalibus, & formulis in Interventione usitatis non pigebit consuluisse *Em. Rosb. in prax. civ. t. 47. de interventione, & Ludov. Gilh. arb. ju. c. 5. ramusc. 3. n. fin.*

LXIII.

Prius quàm finis Disputationi nostræ imponatur, haud incongruè disquiri putaverim; Num exceptio de Jure Tertij, à quo Reus nullum jus vel causam habet, admittatur? Et veritas ac communiter receptum est, illam regulariter non audiri, *l. 4. §. 7. D. si serv. vind. vel. consil. 15. n. 97.* nisi sit in totum juris & petitionis Actoris exclusiva, *Goth. ad. l. 6. C. de serv. fug. cujusmodi est exceptio de Dominio Tertij, l. fin. C. de R. V. J. P. Surd. decis. 144. n. 19.* quæ non tam est de Jure Tertij, quàm de non jure agentis, quem sine actione agere in effectu concludit. *Thessaur. decis. 4. n. 1. & idè etiam post litem contestatam potest opponi. Hillig. in D. E. lib. 20. c. 7. sub lit. D. in not.*

LXIV.

Ulterius eleganter quæritur: Utrùm Tertius habens in viciniâ cauponam, Molendinum, furnum etc. utiliter experiri possit contra Dominum subditos suos ab alio, quàm à se cerevisiam emere, & alibi molere, aut panem coquere, quod antea ipsorum

D 2

arbitrio

arbitrio erat relictum, prohibentem? Affirmativæ subscribere non dubitamus. Nam, etiam si quidem cuilibet pro lubitu in re propria versari, suæq; utilitati servire permiffum sit, *secundū vulgata Jura*, Id tamen jure, non injuriā aut nocendi animo fiat oportet, *l. 38. D. de R. V. l. 1. §. 3. § 6. D. ne quid in flum. publ. l. 1. § 6. D. de R. J. § c.* Quare Justitiæ & æquitati naturali maximè consentaneum est, ut, si subditis istiusmodi iniqua, injusta, & naturali libertati contraria lex imponatur, non tam ipsi subditi, quam vicini, quorum molendinis & furnis per hanc legem vel statutum Reditus & debitæ pro molitura vel pistura pensiones subtrahuntur, ejus impugnandæ jus & potestatem habeant, arg. *l. 4. D. de decret. ab ord. fac. l. 2. C. de dec. decur. lib. 10 l. 5. C. de censib. lib. 11.* etiam si publica utilitas tali mandato prætexatur A. Rauchb. *p. 1. q. 27. n. fin.* Ac ita à Dicasterio Provinciali Lipsensi in causa oppidi *Tauchen* contra *Leipzig* judicatum, ejusque sententiam in secunda Instantia in Aula Dresdensi à Judicibus Appellationum approbatam, idemque à Wittebergensis Curialis Judicij Assessoribus pronunciatam esse in causa oppidorum *Mülsen* contra *Mereburg* testatur A. Rauchb. *d. lo. quem, ut & Cravett. de antiq. temp. part. 4. n. 7. cum seqq.* de hac quæstione vide plenius.

Corollaria.

1. Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi etiam post biennium, si debitor onus probandi, in se suscipere velit.
2. Filius per subsequens matrimonium legitimatus succedit in Fendum.
3. Confessio coram Sacerdote Confessionario facta, in dem *Reichstuhl*/nihil operatur in Judicio; Ideoque nec ad juramentum purgationis, nec ad inquisitionem est sufficiens.
4. Civitates Imperiales habent Jura territorialia.

F I N I S.

Wittenberg, Diss., 1634-39

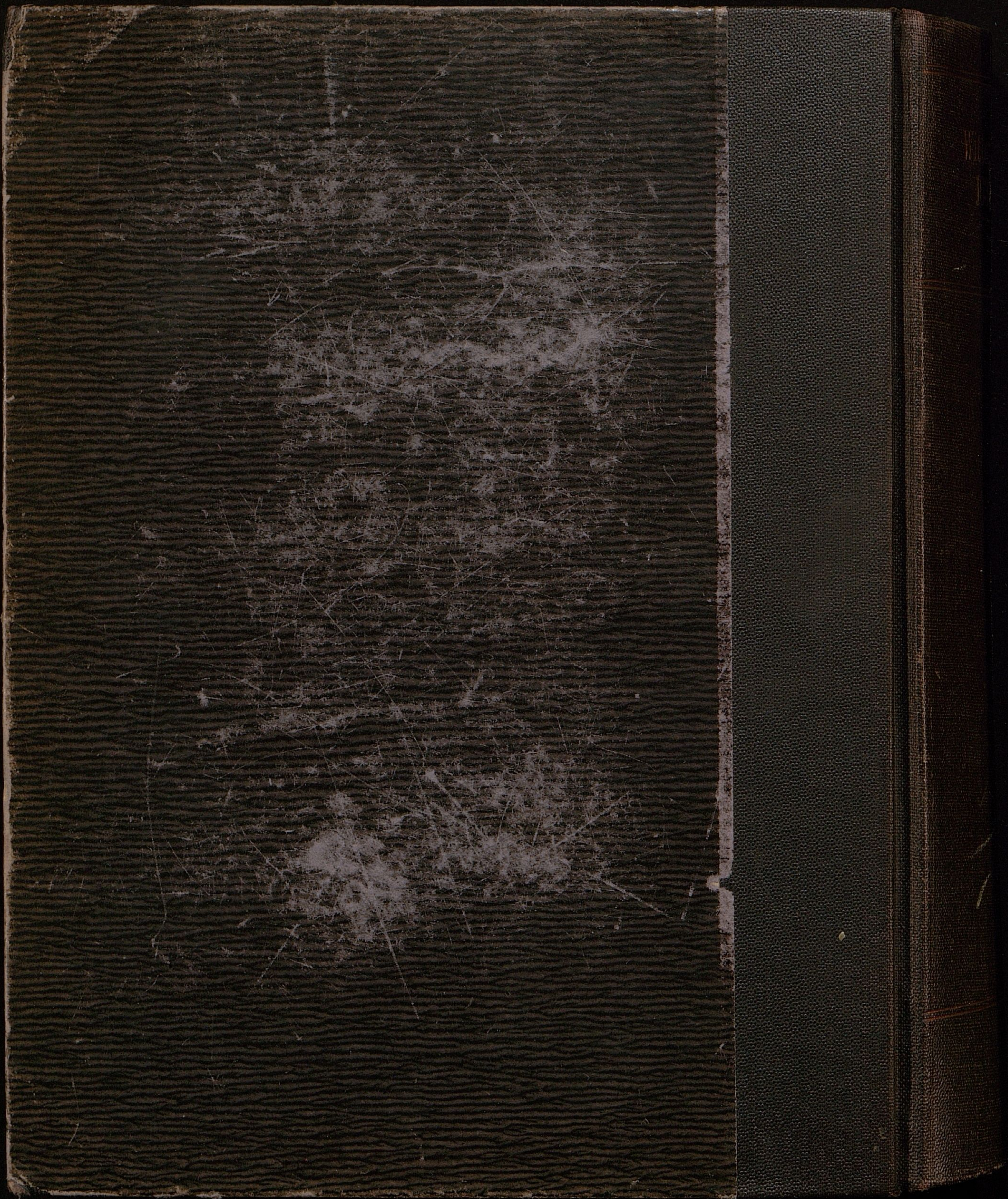
ULB Halle 3
005 151 511



TA → OL

VDA7







AUSPICE CHRISTO
DISPUTATIO JURIDICA 33. 40
De
TERTIO IN- 21
TERVENIENTE, 1637 9

Quam
Autoritate Magnifici & Amplissimi Jureconsulto-
rum Ordinis, in Illustri ad Albim
Academia,

P R Æ S I D E

JOHANNE STRAUCHIO,
Jcto, Elect. Sax. Consiliario, Collegij Juridici
Ordinario, Decretalium Professore Publico, Curia Ele-
ctoralis & Consistorij Ecclesiastici Assessore.

Publicè ventilandam proponit

AUGUSTINUS STRAUCHIUS

Delirianus Misnicus.

Ad diem 2. Martij. horis antemeridianis.

WITTEBERGÆ,

Excudebat JOHANNES RÖHNERUS,
ANNO M. DC. XXXVII.

